

Nurmijärven kunnan kotouttamisohjelma 2021-2022

Nurmijärvi

Sisällys

1. Johdanto.....	3
2. Vieraskieliset ja ulkomaan kansalaiset Nurmijärvellä.....	4
3. Kotouttamisen kenttä Suomessa ja Nurmijärvellä.....	7
4. Kotouttamisen kuntastrategian mukaiset painopistealueet	8
5. Kunnan kotoutumispalvelut yhdistää toimijat	8
5.1 Kaikille maahanmuuttajille suunnattu ohjaus ja neuvonta	9
5.2 Pakolaisten vastaanotto ja kunnan kotoutumista edistävät toimenpiteet.....	10
8. Lapset ja nuoret kotoutujina	11
8.1 Varhaiskasvatusikäisten kotoutujien tuki.....	11
8.2 Peruskouluikäisten kotoutujien tuki.....	12
9. Paikalliset oppilaitokset kotoutujien tukena	14
10. Maahanmuuttajien työllisyyttä tukevat toimenpiteet	15
10.1 TE-toimiston palvelut.....	15
10.2 Kunnan työllisyyspalvelut.....	16
10.3 Nuorten työllisyys.....	16
11. Asuminen ja asumisen neuvonta Nurmijärvellä.....	17
12. Kotoutumista tukevat kulttuuri –ja vapaa-ajanpalvelut.....	18
12.1 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	18
12.2 Liikunta ja muu vapaa-ajan toiminta	19
13. Nuorten kotoutujien tuki.....	20
14. Hyvinvoinnin edistäminen ja sosiaali- ja terveystyöpalvelut kotoutujille	21
15. Järjestöt ja paikalliset toimijat arjessa mukana	22
16. Viestintä kotoutumisen tukena.....	24
17. Tulkkaus- ja käännöspalvelut	25
18. Henkilöstön osaaminen ja koulutus.....	26
19. Kotoutumisen seudullinen kehittäminen	27
20. Kotouttamisohjelman laadintaan osallistuneet tahot	28
21. Lähteet	29

1. Johdanto

”Kotoutuminen on maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka päämääränä on, että maahanmuuttaja tuntee olevansa yhteiskunnan aktiivinen ja täysivaltainen jäsen.

Tavoitteena on, että maahanmuuttaja omaksuu yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Samalla kun hän tutustuu uuden asuinmaansa kielelliseen ja kulttuuriseen ympäristöön, tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen. Vastavuoroisesti vastaanottava yhteiskunta saa uusia vaikutteita ja monimuotoistuu.”

-Kotouttamisen osaamiskeskus (kotouttaminen.fi)

Nurmijärven kotouttamisohjelma on kotoutumista edistävän lain (1386/2010) 32§ mukainen kotouttamisohjelma, jonka tarkoitus on edistää maahanmuuttajien kotoutumista ja vahvistaa monialaista yhteistyötä Nurmijärven kunnassa. Kotoutumista edistävän lain tarkoituksena on tukea ja edistää maahanmuuttajan kotoutumista ja mahdollisuuksia osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan, edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken.

Kunnalla on lain mukaan yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotoutumisen prosessien kehittämisessä, suunnittelussa ja seurannassa. Voimassa oleva kotouttamisohjelma on myös edellytyksenä valtion kunnalle maksamien korvausten saamiseksi kansainvälistä suojelua saavien vastaanotosta.

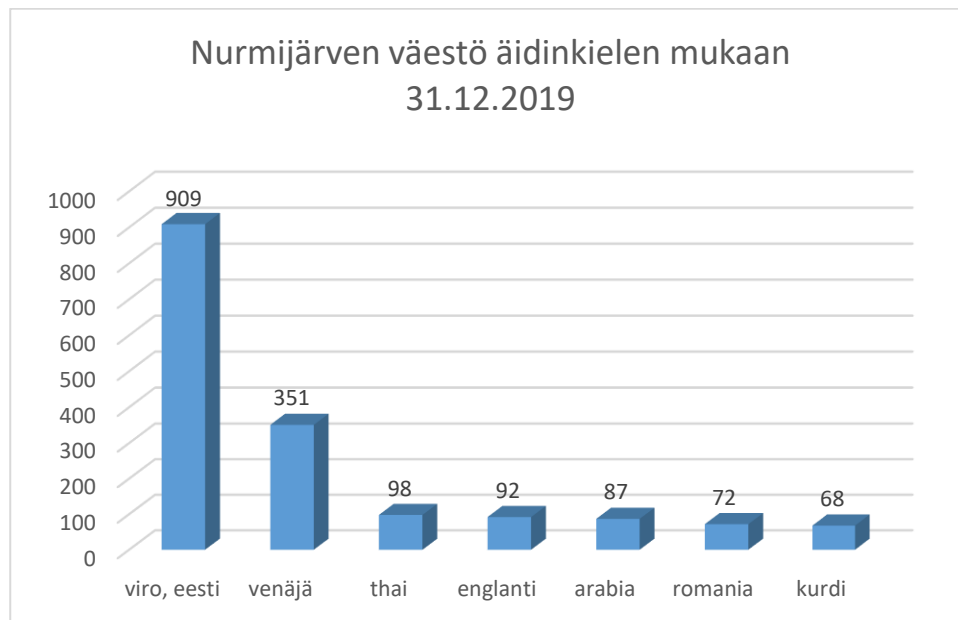
Kotouttamisohjelman avulla edistetään maahanmuuttajien kotoutumista Nurmijärven kuntastrategian 2018-2025 tavoitteiden mukaisesti. Kuntastrategian päätavoitteet ovat:

- Viihtyisä ja turvallinen Nurmijärvi - Kotoutumisprosessiin liittyvien palveluiden kehittyminen vastaamaan kaikkien maahanmuuttajien tarpeita
- Sujuva arki - Hyvä arkielämään kotoutuminen hyvinvointia tukevien palveluiden kautta. Tavoitteena on luoda kaikille mahdollisuuksia aktiiviseen ja hyvään elämään taustasta riippumatta.
- Aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä - Hyvien väestösuhteiden edistäminen ja maahanmuuttajien osallisuuden ja erilaisten sosiaalisten verkostojen muotoutumisen tukeminen.

Kotouttamisohjelma mukailee sisällöltään, kotoutumista edistävän lain mukaisesti, kunnan strategisia tavoitteita, vieden niitä sisällöllisesti syvemmälle ohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden avulla. Ohjelmaa varten on tehty laaja kyselykierros kunnan eri toimialoille ja kolmannen sektorin toimijoille sekä TE-toimiston asiantuntijoille. Konsultointeet toimijat on lueteltu ohjelman liitteenä. Onnistunut kotouttamistyö on koko kunnan yhteinen asia.

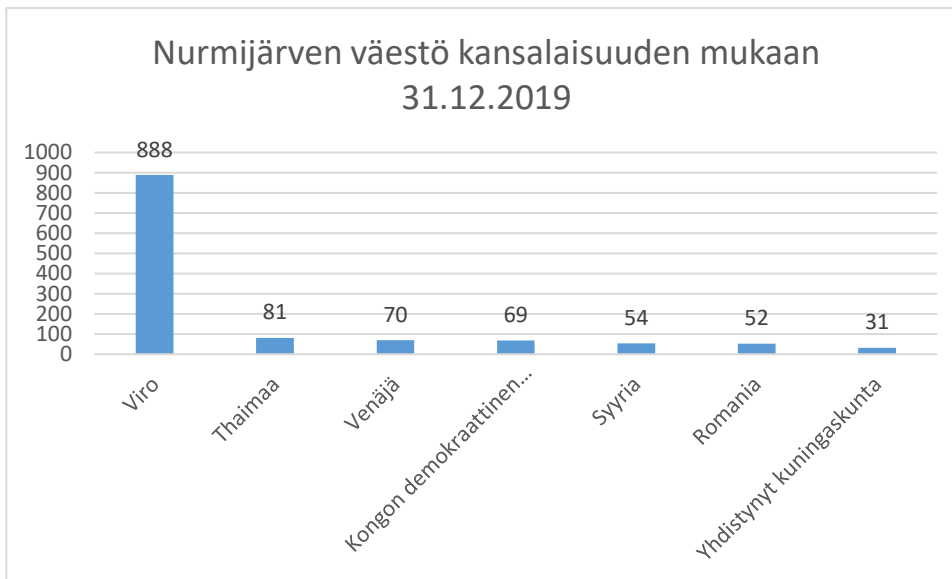
2. Vieraskieliset ja ulkomaan kansalaiset Nurmijärvellä

Nurmijärvelle muutetaan työn, opiskelun, perhesiteen, paluumuuton tai pakolaisuuden vuoksi. Valtaosa muutoista tapahtuu omaehtoisesti ja itsenäisesti joko suoraan ulkomailta tai muualta Suomesta.

Lähde: Tilastokeskus

Vieraskielisillä viitataan henkilöihin, jotka ovat ilmoittaneet viranomaisille äidinkieltensä olevan joku muu, kuin suomi, ruotsi tai saame. Tilastokeskuksen mukaan viroa eli eestiä äidinkielenään puhuvat henkilöt ovat selvästi suurin kieliryhmä Nurmijärvellä. Vironkielisiä oli vuoden 2019 lopussa kunnassa 909 henkilöä. Seuraavaksi suurin kieliryhmä oli venäjänkieliset (351) ja kolmanneksi suurin kieliryhmä oli thaikieliset (98). Seuraavaksi suurimmat kieliryhmät kunnassa olivat englanninkieliset, arabiankieliset, romaniankieliset, sekä kurdia äidinkielenään puhuvat. Vieraskielisiä henkilöitä oli yhteensä 2280.

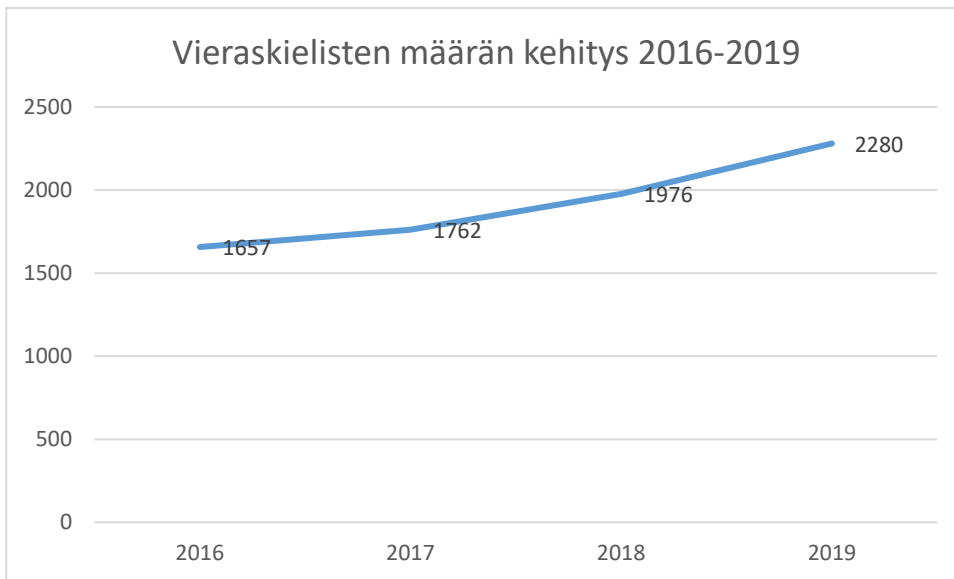
Lähde: Tilastokeskus

Tilastokeskuksen tilastojen kansalaisuusryhmien osalta myötäilee osin kielitilastoa. Virolaiset ovat suurin yksittäinen kansalaisuusryhmä kunnassa (888 henkilöä). Seuraavaksi suurimmat kansalaisuusryhmät ovat Thaimaa (81) ja Venäjä (70). Neljänneksi suurin kansalaisuusryhmä on Kongon demokraattinen tasavalta (69), sen jälkeen Syyria (54), Romania (52) sekä Yhdistynyt kuningaskunta (31). Ulkomaan kansalaisia oli yhteensä 1684.

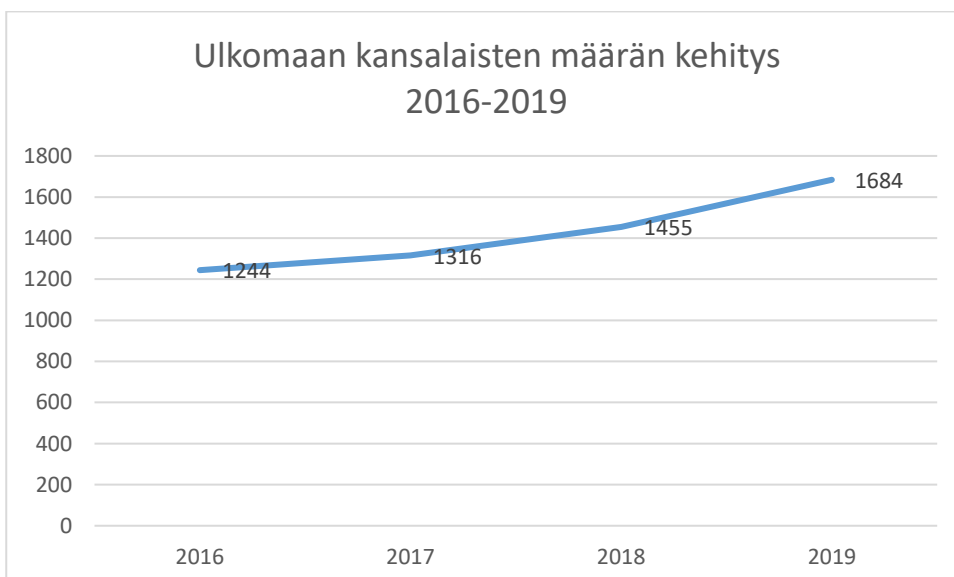
Vieraskielisten osuus koko Nurmijärven väestöstä on vuonna 2019 ollut 5,3% ja ulkomaan kansalaisten osuus on ollut 3,9% koko kunnan väestöstä. Suurinta kasvua viime vuoden tilastoon verrattaessa on ollut vironkielisten määrässä, se on noussut 131 henkilöllä. Kansalaisuuksia tarkastellessa myös pakolaisten vastaanotto näkyy, syyrialaisien ja kongolaisten ollessa viiden suurimman kansalaisuuden joukossa. Tilastot painottuvat kuitenkin selkeästi työ- ja perhesideperusteiseen maahanmuuttoon.

Vieraskielisten määrä on noussut Nurmijärvellä tasaisesti viime vuosien aikana. Alla olevista taulukoista voi seurata kehitystä vuodesta 2016 vuoteen 2019. Kun aiemmin vieraskielisten määrä on noussut noin sadalla henkilöllä vuodessa, vuonna 2018 lisäystä oli noin 200 henkilöllä ja vuoden 2019 aikana 304 henkilöllä. Vieraskielisiä on muuttanut viime vuosina kuntaan koko ajan enemmän, kuin edellisenä vuonna.

Lähde: Tilastokeskus

Lähde: Tilastokeskus

Vieraskielisten suurempi määrä suhteessa ulkomaan kansalaisiin selittyy osin ulkomaan kansalaisille myönnetyistä Suomen kansalaisuuksista. Myöskään tietyn maan kansalaisuus ei aina tarkoita vain yhtä äidinkieltä kyseiselle kansalaisuusryhmälle, kielissä voi olla suurtakin hajontaa.

Tilastokeskus julkaisee vieraskielisten ja ulkomaan kansalaisten kuntakohtaiset tilastot kerran vuodessa, otantapäivä on vuoden viimeinen päivä.

3. Kotouttamisen kenttä Suomessa ja Nurmijärvellä

Kuva 1. Kotouttamisen kerrosmalli (Marjasvaara)

Kotouttamistyö kunnassa perustuu valtakunnalliseen, kerrostuneeseen kokonaisuuteen, jossa kunta toimii lain, valtakunnallisen ohjelman, ministeriön ohjeistusten ja kunnan omien strategisten periaatteiden pohjalta. Lisäksi Nurmijärven kotouttamistyötä peilataan tiiviisti Keski-Uudenmaan muiden kuntien toiminnan kanssa, jotta kuntien toiminta olisi yhteneväistä ja laadukasta. Nurmijärvellä kotouttava työ on monialainen kokonaisuus, jossa monilla eri tahoilla on omia kotouttamisen vastuita. Kokonaiskoordinaatio on kunnan kotoutumispalveluissa.

Lakia kotoutumisen edistämisestä ollaan päivittämässä. On mahdollista, että kotouttavan työn järjestelyihin tulee muutoksia valtakunnallisesti uuden lainsäädännön myötä.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Lain mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon tai vakaumuksen perusteella. Viranomaisten, koulutuksen järjestäjien sekä työnantajien tulee myös arvioida ja edistää yhdenvertaisuutta omassa toiminnassaan. Tämän kotouttamisohjelman kautta tulee esille maahanmuuttajien tasavertainen asema suhteessa muihin kuntalaisiin.

Paikallisella tasolla kotouttamisohjelmassa otetaan huomioon Nurmijärven kuntastrategia, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2018-2021 ja Nurmijärven yhdenvertaisuussuunnitelma. Kotouttamisohjelmassa on huomioitu kuntastrategian mukaisesti tavoitteet. Kunnan yhdenvertaisuussuunnitelmassa tuodaan esille rasmin, etnisen syrjinnän ja häirinnän kieltä ja etnisen yhdenvertaisuuden edistäminen positiivisin toimenpitein. Kunta edistää aktiivisesti etnisten vähemmistöjen ja maahanmuuttajien tasavertaista osallistumista taloudelliseen, poliittiseen ja kulttuuriseen elämään.

4. Kotouttamisen kuntastrategian mukaiset painopistealueet

Kuntastrategian mukaisesti kotouttamistyön tavoitteena on viihtyisä ja turvallinen Nurmijärvi, sujuva arki sekä aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä. Viihtyisä ja turvallinen kotikunta tarkoittaa maahanmuuttajien kannalta muun muassa, että Nurmijärvelle helppoa asettua ja kotiutua. Uusi kuntalainen kokee arjen eri osa-alueilla olevansa tervetullut.

Kotoutumispalvelut ovat tärkeässä osassa maahanmuuttajien sujuvan arjen varmistamisessa. Kotoutumispalveluiden ja muiden kunnan palveluiden välinen yhteistyö mahdollistaa maahanmuuttajien hyvän kotiutumisen Nurmijärvelle.

Kaikki kunnan palvelut tukevat omalta osaltaan asukkaiden sujuvaa arkea ja hyvinvointia heidän omassa elinpiirissään eri elämänvaiheissa ja -tilanteissa. Kaikki palvelut ja toimijat varmistavat omalta osaltaan viestinnän sujuvuuden niin yhteistyöverkostoissa, kuin maahanmuuttajan kanssa asioidessa. Painopisteet ovat kaikkien ikäryhmien osalta syrjäytymistä ennaltaehkäisevässä työssä ja varhaisessa tuessa. Palveluja kehitetään vastaamaan kaikkien maahanmuuttajien tarpeita.

Maahanmuuttajataustaisten kuntalaisten omatoimisuutta tuetaan toimimalla matalan kynnyksen periaatteella yhteistyössä heidän kanssaan. Käytännössä tämä tarkoittaa kunnan palvelujen aktiivista asiakasohjausta ja neuvontaa kohti omatoimista kuntalaisuutta.

Osallisuus yhteiskuntaan kehittyy portaittain. Kotouttamisen yhtenä tärkeänä päämääränä on maahanmuuttajan ja palvelujen tarjoajan tasavertaisuus päätöksenteossa sekä ohjaavasta työotteesta asteittain siirtyminen kohti kotoutujan itsenäistä toimijuutta. Mitä pidemmälle maahanmuuttajan kielitaito ja muut yhteiskunnassa tarvittavat taidot kehittyvät, sitä vahvempaa ja aidompaa osallisuus on. Tämä on oleellista hyvien väestösuhteiden kehittämisessä alueella.

5. Kunnan kotoutumispalvelut yhdistää toimijat

Nurmijärven kotoutumispalvelut sijaitsee Klaukkalassa. Kotoutumispalvelulla on päävastuu lain mukaisesta palvelujen yhteensovittamisesta. Vuoden 2019 alusta kotoutumispalvelu on sijoittunut kunnan organisaatiossa sivistys- ja hyvinvointitoimialalle, hyvinvointipalveluihin. Tehtävänimikkeinä kotoutumispalvelun henkilökunnalla on palveluohjaaja, kotoutumisohjaaja, pakolaisohjaaja ja maahanmuuttokoordinaattori, joka on yksikön esimies.

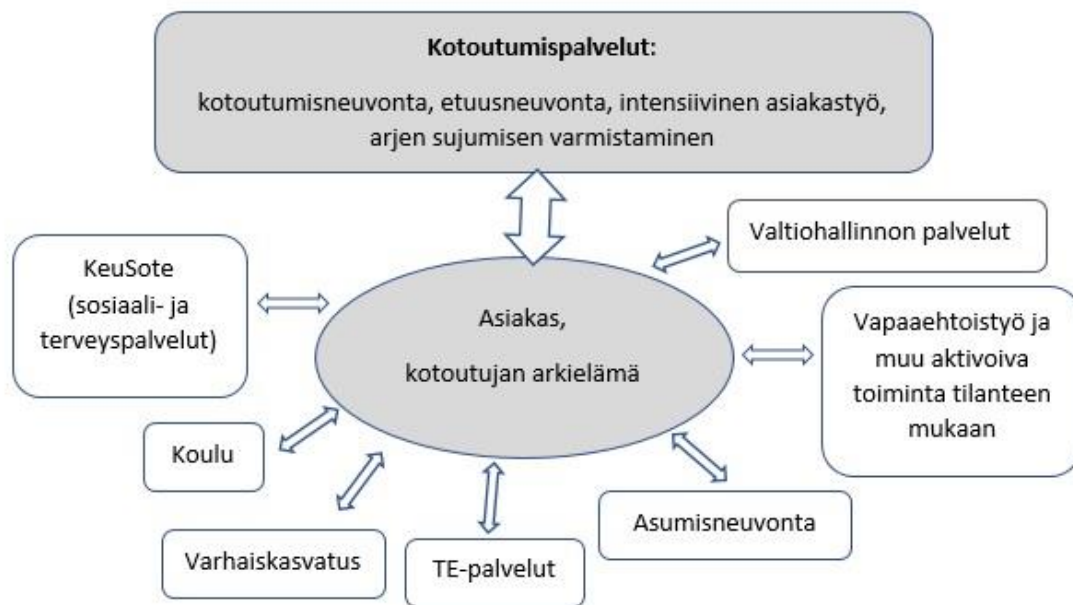
Kotoutumispalvelu palvelee kahdella eri toimintaperiaatteella. Yksikössä palveluohjaaja antaa kaikille maahanmuuttajille, tuloperusteesta riippumaton ohjausta ja neuvontaa. Palvelu toteutetaan matalan kynnyksen toimintana. Palveluun ei synny asiakkuuksia, kun taas kotoutumispalvelun asiakkaat ovat joko kiintiöpakolaisia tai oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita, joista kunta saa laskennallisia korvauksia. Asiakkuudet pysyvät yksikössä koko kuntakorvauksajan.

Kotoutumispalvelun toiminta perustuu vahvaan monialaiseen yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa. Pääasiallinen tehtävä on tukea kotoutujaa selviämään arjessaan sosiaalisen vahvistamisen keinoin, eri yhteistyömuotojen avulla. Kotoutumispalvelussa varmistetaan palvelukokonaisuuksien toimivuus kotoutuja-asiakkaille, ratkotaan arjen pulmia, ohjataan, neuvotaan, annetaan elämänhallinnan tukea sekä kannustetaan itsenäiseen toimijuuteen aina, kun se on mahdollista. Kotoutumispalvelussa voidaan tehdä myös taustaselvittelyä asiakkaan tilanteesta asiakkaan luvalla, jotta kotoutujan prosesseja saadaan

edistettyä. Yhteistyötä tehdään esimerkiksi varhaiskasvatuksen, koulujen, Kelan, TE-toimiston, sosiaali- ja terveyspalvelujen ja oppilaitosten kanssa.

Yksikössä tehdään tarvittaessa kotoutumislain mukaisia alkukartoituksia ja kotoutumissuunnitelmia sellaisille henkilöille, jotka eivät ole saaneet kotoutumissuunnitelmaa TE-toimistosta. Kunnan laatima kotoutumissuunnitelma on mahdollista laatia myös henkilöille, jotka eivät saa kansainvälistä suojelua, mikäli henkilö pyytää suunnitelmaa, tai työntekijä arvioi kartoituksen ja suunnitelman laatimisen hyödyttävän henkilön kotoutumisprosessia.

Alla on havainnekuva Kotoutumispalvelujen roolista kotoutujan näkökulmasta.

5.1 Kaikille maahanmuuttajille suunnattu ohjaus ja neuvonta

Palveluohjauksen merkitys korostuu niin Nurmijärvellä, kuin valtakunnallisesti. Kuten maahanmuuttotilastoista käy ilmi, kunnassa asuu paljon eri oleskeluperustein asuvia henkilöitä, joiden elämäntilanteet voivat vaihdella paljonkin. Kunnassa asuu myös pakolaistaustaisia henkilöitä ja perheitä, jotka ovat aiemmin muuttaneet kuntapaikalle Nurmijärvelle ja joiden asiakkuus kotoutumispalvelussa on päättynyt. Kotoutumislain (§8) mukaan kunnan ”*on annettava maahanmuuttajalle asianmukaista ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävistä toimenpiteistä ja palveluista sekä työelämästä.*”

Nurmijärven Koto-infossa tarjotaan opastusta ja neuvontaa maahanmuuttajille Nurmijärven alueella. Siellä saa tietoa mm. elämästä Suomessa, oleskeluoikeudesta, työnteosta, työn hakemisesta ja eri opintopoluista sekä palveluista Nurmijärven kunnassa. Siellä saa myös tukea hakemusten täyttämässä ja sähköisten lomakkeiden täytössä. Palveluohjaaja auttaa myös ymmärtämään virallisia päätöksiä ja tarvittaessa henkilö ohjataan oikealle viranomaiselle.

5.2 Pakolaisten vastaanotto ja kunnan kotoutumista edistävät toimenpiteet

Pakolaisten vastaanotosta päättää kunnanvaltuusto. Nurmijärvi on vastaanottanut pakolaisia vuodesta 2015. Edellisen kerran pakolaisia on vastaanotettu vuoden 2019 syksyllä, jolloin kunta vastaanotti 25 kongolaista kiintiöpakolaista. Kunnan vastaanottotyössä on korostunut, valtuustopäätösten mukaisesti, kiintiöpakolaisten osuus. Kuntaan on myös toivottu lapsiperheitä, joten heidän osuus kotoutumispalvelun asiakaskunnasta on suuri. Vuonna 2020 kotoutumispalvelun asiakkuudessa oli keskimäärin kansainvälistä suojelua saavaa 82 henkilöä.

Päätöksessään 30.10.2019 (§ 72) Nurmijärven kunnanvaltuusto päätti 10-15 kiintiöpakolaisen vastaanotosta joka toinen vuosi vuoden 2019 jälkeen. Kunnalla on mahdollisuus vastaanottaa kiintiöpakolaisia seuraavan kerran vuonna 2021. Valtuusto ei ole päättänyt oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden vastaanotosta kuntapaikoille. Kuitenkin, kotoutumispalvelut järjestää kotouttavaa palvelua myös tarvittaessa itsenäisesti kuntaan muuttaneille pakolaisille, joista kunta saa laskennallista kuntakorvausta. Tämä on kotoutumislain mukaista toimintaa.

Myös kotouttavassa työssä korostuu moniammatillinen verkostotyö. Uusien kuntalaisten arkeen viedään vahvaa elämänhallinnan tukea niin kotoutumispalvelun työntekijöiden, kuin muiden eri toimijoiden avulla. Kotoutumispalvelut koordinoivat palvelukokonaisuuksia.

Kunnalle maksetaan kotoutumislain 45 §:n mukaan valtion varoista laskennallista korvausta kansainvälistä suojelua saavan ja oleskeluluvan saaneen henkilön kuntaan osoittamisesta, ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä. Korvausta maksetaan kiintiöpakolaisina Suomeen tulleista neljä vuotta ja turvapaikanhakijoina tulleista ja pakolaisstatuksen saaneista kolme vuotta jokaisesta henkilöstä. Lisäksi kunta saa täysimääräisesti takaisin kansainvälistä suojelua saavien tulkkaus- ja käänöskulut lain mukaisesti ilman aikarajoitusta, tai kunnes henkilöstä tulee Suomen kansalainen. Kunta tekee yhteistyötä myös Keusote-kuntayhtymän kanssa mahdollisten erityiskustannuskorvausten saamiseksi.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Kotoutumisprosessi on koordinoitu kokonaisuus	Kotoutumisprosessien järjestämisestä on sovittu kunnan ja eri toimijoiden välillä	Kotoutumispalvelut, kaikki kunnan palvelut
Maahanmuuttaja saa asianmukaista ohjausta ja neuvontaa	Kunta järjestää maahanmuuttajille suunnattua ohjaus- ja neuvontapalvelua	Kotoutumispalvelut
Maahanmuuttaja saa tarvittaessa kuntaan muuton yhteydessä tietoa alueen palveluista	Maahanmuuttajia tavoitetaan monikanavaisesti ja he saavat henkilökohtaistettua tukea asettautumiseen ja palveluihin hakeutumiseen	Kotoutumispalvelut
Pakolaisten vastaanottoon on olemassa selkeä prosessi ja toimintatapa kunnassa	Kunnassa kotoutumispalvelut koordinoi vastaanoton kokonaisuutta eri toimijoiden kanssa	Kotoutumispalvelut
Maahanmuuttajat pääsevät oikea-aikaisesti kotoutumispolulle ja saavat hyvät edellytykset yhteiskunnalliseen osallisuuteen	Kotoutumispalvelu ohjaa työelämään suuntaavan maahanmuuttajan TE-palveluihin. TE-palvelujen kanssa tehdään yhteistyötä kotoutumispolkujen sujuvoittamiseksi	Kotoutumispalvelut

Kotoutuja-asiakkaat ohjautuvat oikeisiin palveluihin palveluverkostossa	Kotoutumispalvelu arvioi yhdessä palveluverkoston toimijoiden kanssa palvelun tarpeita ja ohjaa palveluihin	Kotoutumispalvelut, kaikki kunnan palvelut ja muut toimijat (Keusote)
Hyvät väestösuhteet toteutuvat eri kansalaisyhteiskunnan toimintojen kautta	Kotoutumispalvelusta ohjataan asiakkaita aktiivisesti eri järjestö- ja vapaa-ajan toimintoihin	Kotoutumispalvelut, alueen eri kolmannen sektorin toimijat ja Evankelis-luterilainen seurakunta
Työmarkkinoiden ulkopuolella olevilla kotoutujilla on mahdollisuus kotoutua riippumatta työmarkkina- asemasta	Kunta laatii kotoutumislain mukaisen alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman. Henkilö ohjataan alueen eri toimijoiden kotoutumista edistävään toimintaan	Kotoutumispalvelut, yhdessä palveluverkoston kanssa

8. Lapset ja nuoret kotoutujina

8.1 Varhaiskasvatusikäisten kotoutujien tuki

Nurmijärven varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevien maahanmuuttajataustaisten lasten lukumäärä toimintakautena 2020–2021 on noin 170 lasta.

Maahanmuuttajataustaisten lasten ja perheiden kotoutumisen tueksi kunnassa toimii monikulttuurisuustyöryhmä, joihin kuuluu edustajia varhaiskasvatuksesta, perusopetuksesta ja kotoutumispalveluista. Työryhmän tarkoituksena on edistää maahanmuuttajataustaisten lasten ja perheiden arjen sujumista.

Varhaiskasvatus tukee kotoutumista antamalla palveluohjausta erilaisista varhaiskasvatuksen palveluvaihtoehdoista. Avoimen päiväkodin ja leikkitoiminnan, avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoiminnan sekä päiväkodin ja perhepäivähoidon palveluissa lapsen ja vanhempien kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan tukee varhaiskasvatuksen henkilökunta.

Yhteistyöhön varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa osallistuu varhaiskasvatuksen S2- opettaja. (S2=suomi toisena kielenä). Yhteistyö varhaiskasvatuksen kanssa pitää sisällään lapsen kielellisen kehityksen havainnointia ja kielitietoisen oppimisympäristön vahvistamista, huoltajien kanssa keskustelua sekä mahdollisia kielitaidon arvioita. Tavoitteena on lapsen kehittyvän suomen kielen taidon tukeminen ja toiminnallinen monikielisyys. Varhaiskasvatuksen konsultoivan erityisopettajan ja varhaiskasvatuksen psykologin palvelut ovat tarvittaessa käytettävissä, jos lapsella on oppimisvaikeuksia tai lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyy huolia.

Lapsen siirtyessä esiopetukseen noudatetaan esiopetuksen opetussuunnitelmaa. Monikielisten ja -kulttuuristen lasten suomen kielen oppiminen sisällytetään esiopetukseen ja esiopetuksen kielitietoiseen oppimisympäristöön. Esiopetuksessa kirjataan suomen kielen oppimisen tavoitteet, jota ryhmän kasvattajat toteuttavat esiopetuksessa. Opetuksessa otetaan huomioon lapsen yksilölliset vahvuudet, kiinnostuksen kohteet sekä erilaiset tavat oppia. Esiopetuksessa työskentely tapahtuu erilaisten teemojen, projektien, leikin ja päivittäisten toimintojen kautta. Opetusta eriytetään lapsen kehitystason ja tarpeiden mukaisesti.

Esiopetusvuoden aikana seurataan ja tarvittaessa kartoitetaan suomen kielen edistymistä. Tieto monikielisen lapsen suomen kielen taidosta siirretään esiopetuksesta kouluun yhteistyössä vanhempien kanssa. Lapsi, jolla ei ole riittävästi suomen tai ruotsin kielen taitoa yleisopetuksen ryhmässä opiskelemiseen, pyritään ohjaamaan perusopetukseen valmistavalle luokalle. Mikäli valmistavassa luokassa ei ole tilaa, oppilas aloittaa koulunkäynnin oman asuinalueensa koulussa oman opinto-ohjelmansa mukaisesti.

Esiopetusikäinen lapsi kuuluu perusopetuslain mukaisten oppilashuoltopalveluiden piiriin. Hänelle kuuluvat oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaiset yksilökohtaiset palvelut: neuvolaterveydenhoitajan ja lääkärin, psykologin ja kuraattorin palvelut sekä lapsen asian ympärille koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän palvelut. Oppilaitoksen kirjoilla olevalle oppilaalle kuuluvat lisäksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaiset yksilökohtaiset palvelut: koulun terveydenhoitajan, lääkärin, psykologin ja kuraattorin palvelut sekä oppilaan asian ympärille koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän palvelut.

8.2 Peruskouluikäisten kotoutujien tuki

Lukuvuonna 2020-2021 kunnan noin 6000 perusopetuksen oppilaasta hieman yli 300 oppilaan äidinkieli oli joku muu kuin suomi tai ruotsi. Määrä on ollut kasvussa viime vuosina ja muita kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvia oppilaita on lähes kaikissa kunnan kouluissa.

Kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta Perusopetuslain (1998/628) mukaisesti. Laki ei edellytä, että lapsen tai nuoren asuminen kunnassa olisi pysyvää tai että kunta olisi kotikuntalain mukainen kotikunta.

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opetuksessa on keskeistä oppilaan hyvinvointi, suomen kielen oppiminen, kodin ja koulun yhteistyö sekä tarvittaessa opiskeluvaihtojen parantaminen niin, että oppilas menestyy mahdollisimman hyvin jatko-opinnoissa.

Opetus suunnitellaan oppilaan kieli-, koulu- ja oppimistaustan pohjalta. Maahanmuuttajataustainen lapsi tai nuori, jolla ei ole riittävästi suomen tai ruotsin kielen taitoa yleisopetuksen ryhmässä opiskelemiseen, pyritään ohjaamaan perusopetukseen valmistavalle luokalle. Mikäli valmistavassa luokassa ei ole tilaa, oppilas aloittaa koulunkäynnin oman asuinalueensa koulussa oman opinto-ohjelmansa mukaisesti. Valmistavassa opetuksessa oppilas tutustuu suomalaiseen kouluun, kulttuuriin ja opetusmenetelmiin. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan suomen kielen taitoa ja tarvittavia valmiuksia perusopetukseen siirtymistä varten. Valmistava opetus kestää yleensä vuoden. Oppilaat siirtyvät valmistavan opetuksen jälkeen oman asuinalueensa kouluihin.

Suomen kielen oppiminen on keskeinen tekijä lapsen ja nuoren kotoutumisessa. Suomi toisena kielenä-opetus on yksi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärästä. Oppimäärä on tarkoitettu sellaisille maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joiden suomen kielen taito ei ole äidinkielen tasoinen kaikilla kielen osa-alueilla. Opetuksen tavoitteena on kehittää yksilöllisesti kielen keskeisiä osa-alueita ja kasvattaa sanavarastoa. Nurmijärvellä suomi toisena kielenä -opetusta toteutetaan pääsääntöisesti muun opetuksen yhteydessä.

Kunnalla on mahdollisuus saada valtionavustusta maahanmuuttajataustaisten oppilaiden omassa lähikoulussa tapahtuvaan muun opetuksen tukemiseen tarkoitettujen tukiopetustuntien järjestämiseen. Tähän tukiopetukseen ovat oikeutettuja ne oppilaat, joiden opetukseen osallistumisen aloittamisesta on kulunut enintään kuusi vuotta. Tukitunteihin on mahdollista saada valtionapua enintään kolmeen opetustuntiin viikossa jokaista neljän oppilaan laskennallista ryhmää kohti.

Oppilaan oman uskontokunnan mukaista opetusta järjestetään, jos säädetty määrä opetukseen oikeutettujen oppilaiden huoltajia pyytää opetuksen järjestämistä. Jos oman uskonnon opetuksen ryhmää ei muodostu, oppilas opiskelee elämäkatsomustietoa.

Oppilaitoksen kirjoilla olevalle oppilaalle kuuluvat lisäksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaiset yksilökohtaiset palvelut: koulun terveydenhoitajan, lääkärin, psykologin ja kuraattorin palvelut sekä oppilaan asian ympärille koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän palvelut.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Maahanmuuttajataustaisten lasten ja perheiden arki on sujuvaa	Kunnassa toimii monikulttuurisuustyöryhmiä	Varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelut
Varhaiskasvatukseen maahanmuuttajat pääsevät oikeanlaisen palvelun tai toiminnan piiriin	Varhaiskasvatukseen lapsen perhe saa tarvittaessa palveluohjausta	Varhaiskasvatuspalvelut
Varhaiskasvatukseen lasten kehittyvää kielitaitoa tuetaan	Yhteistyö varhaiskasvatuksen S2-opettajan ja muiden toimijoiden välillä	Varhaiskasvatuspalvelut
Kotoutujalasten siirtyminen esiopetukseen on sujuva kokonaisuus	Nivelvaiheet ja tiedonsiirrot esiopetuksesta kouluun	Varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelut
Erikoisen tuen tarpeessa olevat kotoutujalapsen ja -nuoret saavat asianmukaista ja oikea-aikaista tukea	Lapsi tai nuori saa tarvittaessa oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisia oppilashuoltopalveluja	Varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelut
Kotoutuvien lasten ja nuorten kielitaidon kehitystä ja kotoutumista tuetaan	Kunnassa järjestetään valmistavaa opetusta	Koulutuspalvelut
Kotoutujalasten ja -nuorten opintopolku varhaiskasvatuksesta oppivelvollisuuden päättymiseen muodostuu sujuva kokonaisuus	Varhaiskasvatuksen, koulutuspalvelujen, tukipalvelujen ja muiden toimijoiden yhteistyö eri nivelvaiheissa	Varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelut, tarvittaessa yhteistyössä kotoutumispalvelut

9. Paikalliset oppilaitokset kotoutujien tukena

Peruskoulun päättövaiheessa ja oppivelvollisuusiän täytyessä korostuu opinto-ohjauksen merkitys. Opiskelija voi jatkaa kesken jääneitä perusopetuksen opintoja aikuisten perusopetuksessa. Vasta maahan tulleet, oppivelvollisuusiän ylittäneet nuoret voivat hakeutua aikuisten perusopetuksen alkuvaiheeseen ja lukutaitovaiheeseen; koulutukseen on jatkuva haku. Aikuisten perusopetusta tarjoaa Nurmijärven alueella Keuda.

Keudassa on lisäksi ammatilliseen koulutukseen valmentavaa opetusta, jossa opiskelee maahanmuuttajia. Ammatilliseen koulutukseen valmentavalla luokalla opiskelun tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia ammatilliseen tutkintokoulutukseen hakeutumiseen sekä vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa ammatillinen tutkinto. Nurmijärveläisiä maahanmuuttajia käy myös pääkaupunkiseudulla aikuisten perusopetuksessa, lukioon valmistavassa opetuksessa sekä ammatillisissa opinnoissa. Nurmijärven omissa lukioissa ja Keudan ammattikoulussa on maahanmuuttajia opiskelijoina.

Nurmijärven Opisto on vapaan sivistystyön oppilaitos, jossa annetaan matalan kynnyksen kielikoulutusta maahanmuuttajille. Uusi maahanmuuttajakoulutus (UMAKO) on tarkoitettu kotoutumissuunnitelmien mukaiseen luku- ja kirjoitustaidon koulutukseen. Erityisesti se palvelee heti luku- ja kirjoitustaidon alkuvaiheessa henkilöitä, joilla ei ole muuta koulutuspaikkaa. Lisäksi opiston normaalissa kurssitarjonnassa on suomen kielen kursseja. Nurmijärven Opisto tarjoaa maahanmuuttajille mahdollisuuden tutustua kulttuuriin ja yhteiskuntaan myös erilaisten taide- ja taitokurssien kautta.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Maahanmuuttajan on mahdollista opiskella paikkakunnalla TE-toimiston ohjaamana, omaehtoisina opintoina tai vapaan sivistystyön kursseilla	Alueella järjestetään aikuisten perusopetusta, ammattiin valmistavaa opetusta, luku- ja kirjoitustaidon opetusta sekä muuta vapaan sivistystyön opetusta	Keuda Nurmijärven opisto
Kotoutuja saa tarvittaessa räätälöityä tukea paikkakunnalla opiskelun mahdollistumiseksi	Tiivis yhteistyö asiakasprosesseissa kotoutumispalvelujen, TE-toimiston ja alueen oppilaitosten kanssa	Kotoutumispalvelut, Keuda, Nurmijärven opisto, TE-toimisto

10. Maahanmuuttajien työllisyyttä tukevat toimenpiteet

Maahanmuuttajien työllisyystilanteen koheneminen on tärkeää maahanmuuttajan hyvinvoinnin ja yhteiskunnallisen aseman sekä Nurmijärven kunnan ja koko seudun työmarkkinoiden toimivuuden kannalta. Yleisesti maahanmuuttajien työllistymisen este on sekä työnantajien että maahanmuuttajien mielestä puutteellinen kielitaito. Työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautuneiden maahanmuuttajien suomen kielen opetuksesta vastaa ensisijaisesti valtio kotoutumislain mukaisesti. Kielen opetus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena järjestettävänä kotoutumiskoulutuksena.

10.1 TE-toimiston palvelut

Kotoutumislain lähtökohtana on, että laissa säädetyillä palveluilla edistetään maahanmuuttajien mahdollisuuksia saavuttaa yhdenvertainen asema muun väestön kanssa. TE-toimisto vastaa maahanmuuttajien työllistymistä ja kotoutumista edistävistä ja tukevista palveluista. Kunnan kotoutumispalveluiden työntekijät ohjaavat kaikki työkäiset ja -kykyiset maahanmuuttajat TE-palveluiden piiriin. Nurmijärvi kuuluu Uudenmaan TE-palveluiden alueeseen, mutta sillä ei ole omaa toimipistettä. Nurmijärveläiset voivat asioida haluamassaan toimipisteessä Uudellamaalla, mutta pääsääntöisesti nurmijärveläiset maahanmuuttajat ohjautuvat Hyvinkään toimipisteeseen.

TE-palveluissa työkäisille ja -kykyisille maahanmuuttajalle laaditaan yksilöllinen ja henkilökohtainen kotoutumissuunnitelma palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajan mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen kielen taito ja muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Kotoutumissuunnitelman avulla tuetaan maahanmuuttajan kotoutumista ja pääsyä yhteiskunnan yhdenvertaiseksi jäseneksi erityisesti maahanmuuton alkuvaiheessa. Kotoutumissuunnitelmassa voidaan sopia myös maahanmuuttajan oman äidinkielen opetuksesta, luku- ja kirjoitustaidon sekä perusopetusta täydentävästä opetuksesta, kotoutumiskoulutuksesta ja muista kotoutumista yksilöllisesti tukevista palveluista. Suunnitelmaa tehdessä otetaan huomioon maahanmuuttajan omat kotoutumista edistävät tavoitteet.

Kotoutumissuunnitelma laaditaan yhdessä TE-toimiston, kunnan ja maahanmuuttajan kanssa. Suunnitelma voidaan laatia myös TE-toimiston ja maahanmuuttajan tai kunnan ja maahanmuuttajan kesken. TE-toimisto vastaa suunnitelmista omien työkäisten asiakkaidensa osalta ja kunta vastaa niiden maahanmuuttajien osalta, jotka eivät ole suuntaamassa työmarkkinoille esimerkiksi lapsen syntymän, iän, vamman tai sairauden vuoksi. Suunnitelmassa TE-toimisto sopii maahanmuuttajan kanssa koulutuksesta, työhausta ja tavoitteista sekä työnhakua tukevista ja työllistymistä edistävistä palveluista. Kunta sopii suunnitelmassa maahanmuuttajan kanssa kotoutumista ja työllistymistä edistävistä kunnan palveluista, jos maahanmuuttaja ei esimerkiksi terveydentilansa, ikänsä tai perhesyiden vuoksi voi osallistua kotoutumista tukeviin työvoimapaalveluihin.

Uudenmaan ELY-keskus vastaa alueen kotoutumiskoulutuksien kilpailutuksesta ja hankinnasta. Kotoutumiskoulutukset toteutetaan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena, mutta sitä voidaan järjestää myös kotoutumislain perusteella omaehtoisena koulutuksena. Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on, että maahanmuuttaja saavuttaa suomen kielessä toimivan perustason. Nurmijärveltä käydään kotoutumiskoulutuksessa pääosin pääkaupunkiseudulla ja Hyvinkäällä. Maahanmuuttajan on myös mahdollista etsiä itselleen koulutusta TE-toimiston osoittaman työvoimakoulutuksen ulkopuolelta. Tällainen koulutus voidaan liittää henkilökohtaiseen kotoutumissuunnitelmaan, jos se täyttää kotoutumislain kriteerit.

Uudenmaan TE-toimisto tekee yhteistyötä Nurmijärven kotoutumispalveluiden, elinkeinoelämän, yhdistysten, kouluttajien, sekä muiden mahdollisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena on luoda edellytyksiä onnistuneeseen kotouttamiseen ja kotoutumiseen yksilötasolla.

10.2 Kunnan työllisyyspalvelut

Työn tekeminen on monille avain kotoutumiseen. Työn avulla ihminen voi kokea itsensä merkitykselliseksi ja tärkeäksi osaksi yhteiskuntaa. Nurmijärven kunnan työllisyyspalvelut ovat avoimia, kaikille kuntalaisille tarkoitettuja palveluita. Työllisyyspalvelut tekevät yhteistyötä kotoutumispalveluiden kanssa maahanmuuttajien työllisyyteen liittyvissä asioissa. Työllisyyspalveluita järjestetään kaikille palvelua tarvitseville yksilöllisen palvelutarpeen mukaisesti.

Kunnan työllisyyspalvelut tarjoavat nurmijärveläisille työttömille työnhakijoille neuvoja, tukea ja ohjausta työllistymiseen sekä osaamisen kehittämiseen ja kuntoutumiseen. Työllisyyspalvelut seuraavat avoimia työpaikkoja ja tekevät yhteistyötä työnantajien kanssa.

10.3 Nuorten työllisyys

Nuorten työllistämisen asioita Nurmijärven kunnassa hoitaa Nuorisopalvelut. Vuonna 2013 voimaan tulleen nuorisotakuun tavoitteena on varmistaa kaikille nuorille polku kohti koulutusta ja työelämää tarjoamalla työ-, työkokeilu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi ilmoittautumisesta tai jatkokoulutuspaikka peruskoulun päättävälle.

Maahanmuuttajanuorten kohdalla tavoitteen toteutuminen edellyttää panostamista erityisesti perus- ja toiseen asteen opintojen nivelvaiheeseen. Siirtymä voidaan tukea tiiviillä monialisella yhteistyöllä esimerkiksi nuorten matalan kynnyksen Ohjaamo-palveluissa ja työpajatoiminnassa.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
TE-palveluihin ilmoittautunut kotoutuja-asiakas saa ensimmäisen kotoutumissuunnitelman lain määrittelemässä aikataulussa	TE-palvelut ja kotoutumispalvelut tekevät yhteistyötä tavoitteen toteutumiseksi	TE-palvelut, kotoutumispalvelut
Maahanmuuttajat sijoittuvat kiinnostuksensa ja vahvuksiensa mukaisille aloille. Kieli- ja kotoutumiskoulutuksesta	Kotoutumiskoulutukset, kielitaidontestaukset, osaamis- ja ammattitaitokartoitukset, luku- ja kirjoitustaidon koulutukset ja	TE-palvelut, kunnan työllisyyspalvelut, Nuorisopalvelut

siirtyminen ammatillisiin opintoihin on joustavaa ja tarkoituksenmukaista	mahdolliset muut kotoutumista tukevat palvelut	
Maahanmuuttajat saavat oikea-aikaista ohjausta ja neuvontaa työllisyys- ja koulutusasioissa	Eri toimijat mahdollistavat jouhevan palveluihin hakeutumisen matalalla kynnyksellä. Tarvittaessa toimijat tekevät yhteistyötä kotoutumisen edistämiseksi	TE-palvelut, kunnan työllisyyspalvelut, nuorisopalvelut, kotoutumispalvelut

11. Asuminen ja asumisen neuvonta Nurmijärvellä

Kotoutumisprosessin sujuva käynnistyminen edellyttää asumisen järjestymistä. Nurmijärvellä asumisen järjestämisessä hyödynnetään olemassa olevia vuokra-asuntoja siten, että kotoutumiselle välttämättömät palvelut ovat mahdollisimman hyvin saavutettavissa. Kunta järjestää asunnon kiintiöpakolaisille ja ELY-keskusten kautta osoitettuna kuntaan muuttaville henkilöille tarvittaessa.

NURMIJÄRVEN KODIT

Nurmijärven Kodit Oy tarjoaa kuntalaisille ja kuntaan muuttaville mahdollisuuksia laadukkaaseen vuokra-asumiseen. Asukkaiden valinta perustuu sosiaaliseen tarkoituksenmukaisuuteen ja taloudelliseen tarpeeseen. Asuntoja tarjotaan kiireellisyysjärjestyksessä, joka määritellään hakemuksen ja mahdollisesti muiden saatujen lisätietojen perusteella. Haasteena kuitenkin on, että hakijoiden asettamia hakuheitoja vastaavia asuntoja ei välttämättä ole tarjolla.

Nurmijärven Kodit oy:llä työskentelee asumisneuvoja, joilla on sosiaalialan koulutus. Asumisneuvoja ohjaa ja opastaa asumiseen liittyvissä asioissa. Asumisneuvojat auttavat asuntohakemuksen täyttämässä sekä tukien ja etuuksien hakemisessa. Asukas voi tehdä tarvittaessa maksusuunnitelmia vuokratilanteista Intrumiin kanssa ja selvittää mahdollisia häiriötilanteita. Asumisneuvoja voi tarvittaessa olla yhteydessä Intrumiin esimerkiksi maksusuunnitelman pituuteen liittyen. Asumisneuvojat toimivat tiiviissä yhteistyössä mm. kotoutumispalveluiden, Keusoten sosiaali- ja terveystieteiden ja Kelan kanssa.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Kuntaan muuttava maahanmuuttaja saa tarvittaessa asumisen neuvontaa, kunta paikalle muuttavat henkilöt ja perheet saavat aina asumisen neuvontaa	Nurmijärven kodit oy tarjoaa asumisen neuvontaa omalle asukaskunnalleen, mutta myös muille kunnassa asumisneuvontaa tarvitseville maahanmuuttajille. Kunta paikalle muuttaville tarjotaan aina asumisen neuvontaa yhdessä kotoutumispalvelun kanssa	Nurmijärven Kodit oy Kotoutumispalvelut
Kiintiöpakolaisten asuminen turvataan vastaanottovaiheessa	Nurmijärven Kodit oy ja kotoutumispalvelut tekevät yhteistyötä asumisjärjestelyjen toteuttamiseksi kiintiöpakolaisia vastaanotettaessa	Nurmijärven Kodit oy, kotoutumispalvelut

12. Kotoutumista tukevat kulttuuri –ja vapaa-ajanpalvelut

Maahanmuuttajien ja kantaväestön välisen vuorovaikutuksen lisäämiseksi on kotouttamistyössä keskityttävä entistä enemmän lisäämään tilaisuuksia ja mahdollisuuksia ihmisten kohtaamisille. Iästä, sukupuolesta tai kansalaisuudesta riippumatta ihmisiä yhdistää yhteiset kiinnostuksen kohteet. Esimerkiksi musiikki, jalkapallo, ruoka, taide ja liikunta tuovat ihmisiä yhteen ja edesauttavat ihmisiä kohtaamaan toinen toisiaan.

12.1 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Nurmijärvellä on monipuolisia vapaa-ajanviettomahdollisuuksia kaikenikäisille muun muassa liikunnan, kirjastopalveluiden, nuorisotyön, kulttuurin, opiskelun ja järjestötoiminnan parissa. Tavoitteena on, että jokaisella lapsella on mahdollisuus ainakin yhteen harrastukseen. Taide- ja kulttuuri toiminta lisää vuorovaikutusta ja kulttuurienvälisestä vuoropuhelua. Maahanmuuttajat tarvitsevat jo kotoutumisen alkuvaiheessa vastavuoroista kanssakäymistä suomalaisten kanssa sekä mahdollisuuksia tutustua suomalaisiin tapoihin ja kulttuuriin.

Kirjastot ja kulttuuripalvelut järjestävät paljon erilaisia tapahtumia ja tilaisuuksia kaiken ikäisille kuntalaisille. Lastenkulttuuri tarjoaa lapsille ja nuorille mahdollisuuksia leikkiin, harrastamiseen ja kulttuurienväliseen vuoropuheluun. Taiteen ja kulttuurin avulla voidaan madaltaa maahanmuuttajien kynnystä päästä osalliseksi suomalaiseen yhteiskuntaan. Maahanmuuttajat tarvitsevat toimivia väyliä itsensä ilmaisuun ja mielekkääseen ajanviettoon. Kulttuuri ja taide tarjoavat moninaisia keinoja itseilmaisuun ja osallistavaan toimintaan erityisesti silloin, jos kielitaito on rajallinen. Omassa kunnassa pidettäviin tilaisuuksiin on helppo osallistua.

Kirjasto tukee elinikäistä oppimista. Sieltä voi lainata mm. vieraskielistä kirjallisuutta ja kielikursseja. Maahanmuuttajilla on kirjaston kautta mahdollisuus saada lainaan myös omalla äidinkielellään kirjoitettua aineistoa. Kirjastossa voi käyttää tietokoneita ja lukea lehtiä ilmaiseksi. Lisäksi kirjastot ja kulttuuripalvelut tarjoavat tiloja ja apua kolmannelle sektorille kotouttamista tukevan toiminnan järjestämisessä. Myös maahanmuuttajat itse voivat järjestää tilaisuuksia kirjastoissa. Kirjaston tiloissa voidaan järjestää kielikursseja sekä perusopetusta tietotekniikan käytössä. Tiloissa voivat kokoontua myös pienimuotoiset kerhot tai keskustelupiirit.

Tavoitteena on, että maahanmuuttajille kerrotaan, kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tarjonnasta. Kirjaston käyttämisen kynnys tehdään mahdollisimman matalaksi. Tutustumiskäynnit kirjastoon ovat osa kotouttamista ja käyntien yhteydessä kerrotaan myös kulttuuripalvelujen ja museon toiminnasta.

Museo järjestää kulttuuriperintöopetusta aikuisille ja lapsille.

Kulttuuripalvelut kutsuu jokaisen paikkakunnalle muuttavan kiintiöpakolaisen ja oleskeluluvan saaneen turvapaikanhakijan osallistumaan maksutta ainakin yhteen kulttuuritapahtumaan ensimmäisen kotoutumisvuoden aikana. Näin kotoutumista ja osallisuutta tuetaan asuinpaikkakunnalla järjestettävän kulttuuritoiminnan keinoin. Kulttuuriavustusten jakamisessa huomioidaan kotouttamisnäkökulma mahdollisuuksien mukaan.

12.2 Liikunta ja muu vapaa-ajan toiminta

Liikunnalla ja urheilulla on todettu olevan merkitystä maahanmuuttajien kotoutumisessa uuteen kulttuuriin ja yhteisöllisyyden tukemisessa. Liikunnan avulla voi saada mielekästä tekemistä ja kohtaamisia kantaväestön kanssa myös koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevat maahanmuuttajat. Uusien sosiaalisten suhteiden luominen on tärkeää kotoutuessa uuteen ympäristöön.

Uusien sosiaalisten suhteiden luomista voidaan mahdollisesti helpottaa liikunnan keinoin. Harrastuksissa mukana oleminen voi edistää muun muassa kielen oppimista ja antaa mielekästä tekemistä vapaa-ajalle. Liikuntapalvelut järjestävät paljon viikoittaista toimintaa sekä erilaisia tapahtumia, joissa kuntalaiset pääsevät liikkumaan ja nauttimaan toistensa seurasta.

Luonto on lähellä jokaista nurmijärveläistä. Laadukkaiden ulkoilu- ja liikuntamahdollisuuksien avulla kannustamme kuntastrategian mukaisesti kaikkia kuntalaisia aktiivisuuteen ja arkiliikuntaan koulu- ja työmatkoilla sekä tuemme hyvinvointia edistäviä terveellisiä elämäntapoja. Kuntastrategian mukaisesti käytännön työssä Nurmijärven kunnan alueella toimivat järjestöt ovat mukana ideoimassa ja järjestämässä vapaa-ajan palveluita. Kunnan oma liikuntapalvelut vastaa kuntalaisille tarjottavien monipuolisten ja laadukkaiden ohjaustuntien järjestämisestä, urheiluseurojen avustamisesta, liikuntasalien vuorojen organisoinnista sekä yleisestä kuntalaisten liikuntamahdollisuuksien kehittämistä. Liikuntapalveluiden järjestämien liikuntaryhmien pääpaino on ennaltaehkäisevässä ja toimintakykyä lisäävässä liikunnassa. Kunnan alueella toimivat urheiluseurat tarjoavat monipuolista liikuntaa ja niiden ryhmät ovat avoinna myös maahanmuuttajille.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Kotoutujat osallistuvat kulttuuripalvelujen tuottamiin tilaisuuksiin osallisuuden lisäämiseksi ja vastavuoroisen kulttuurisen ymmärryksen lisäämiseksi	Kulttuuripalvelut kutsuu jokaisen paikkakunnalle muuttavan kiintiöpakolaisen ja oleskeluluvan saaneen turvapaikanhakijan osallistumaan maksutta ainakin yhteen kulttuuritapahtumaan ensimmäisen kotoutumisvuoden aikana.	Kulttuuripalvelut yhteistyössä kotoutumispalvelun kanssa
Maahanmuuttajat voivat hyödyntää kirjastojen palveluja suomen kielen ja kulttuurin ymmärryksen sekä oman äidinkielen vahvistamiseksi	Maahanmuuttajille järjestetään tutustumiskäyntejä kirjastoon, joissa kerrotaan kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tarjonnasta. Kirjaston käyttämisen kynnyks	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

	tehdään mahdollisimman matalaksi.	
Kirjastot toimivat tarvittaessa monikulttuurisen, osallistavan toiminnan mahdollistajina	Kirjastot tarjoavat tilojaan kunnan ja järjestöjen kotoutumista ja sosiaalisia suhteita vahvistavan toiminnan käyttöön	Kirjastot
Maahanmuuttajien hyvinvointia ja toimintakykyä tuetaan erilaisten liikunnallisten ryhmätoimintojen avulla	Maahanmuuttajille tarjotaan laadukkaita ulkoilu- ja liikuntamahdollisuuksia liikuntapalvelujen ja kotoutumispalvelujen yhteistyönä	Liikuntapalvelut, kotoutumispalvelut

13. Nuorten kotoutujien tuki

Nuoret maahanmuuttajat ovat elämänvaiheessa, jossa uusiin olosuhteisiin muuttaminen kätkee sisäänsä paljon odotuksia ja toiveita, mutta myös epävarmuutta ja kysymyksiä omasta identiteetistä. On tärkeää taata nuorille opiskelun rinnalla luontevia tilanteita tutustua muihin nuoriin. Syrjäytymistä on ehkäistävä tehokkaasti ja toimivat verkostot voivat olla kotoutuvan nuoren toimiva turvaverkko. Lasten ja nuorten välisten ystävyysuhteiden kehittymisen mahdollistaminen sekä syrjinnän ja rasismien vastainen toiminta ovat tärkeä osa nuorisopalveluiden toimintaa.

Nuorten integroitumista tuetaan koulutus- ja työelämäsuunnittelun lisäksi myös harrastus- ja vapaa-ajan toiminnalla. Nuorisopalvelut järjestävät harrastustoimintoja lapsille ja nuorille. Toimintaa järjestetään viidessä eri nuorisotilassa sekä koulujen lomien aikana leirikeskuksesta. Nuorisotilatoimintaa voivat osallistua alle 18-vuotiaat nuoret heidän vapaa-aikanaan. Toiminnassa lapset ja nuoret voivat tavata ikätovereitaan, pelata pelejä ja saada tukea nuorisotyöntekijöiltä. Toimintaan osallistuminen on maksutonta.

Nuorisotiloissa järjestetään kerhotoimintaa eri -ikäisille lapsille ja nuorille. Kerhojen sisällöt vaihtelevat lasten ja nuorten kiinnostuneisuuden mukaan. Koulujen lomien aikana järjestetään lapsille ja nuorille leirejä Märkiön leirikeskuksesta. Tämän lisäksi nuorisopalveluiden hallinnassa olevat tilat ovat kolmannen sektorin sekä muiden toimijoiden käytössä kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisessä. Maahanmuuttajilla on mahdollista vuokrata tiloja oman toiminnan järjestämiseen.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Maahanmuuttajanuorten syrjäytymistä ehkäistään aktiivisesti	Nuorten integroitumista tuetaan koulutus- ja työelämäsuunnittelun	Nuorisopalvelut, kotoutumispalvelut

	lisäksi harrastus- ja vapaa-ajan toiminnalla	
Maahanmuuttajanuorten sosiaalisten kontaktien syntymistä ja kehittymistä kantaväestön kanssa tuetaan, yksinäisyyttä ehkäistään aktiivisesti	Maahanmuuttajalapsia ja -nuoria ohjataan nuorisotiloihin suunnitelmallisesti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa	Nuorisopalvelut, kotoutumispalvelut, järjestöt
Maahanmuuttajien itse järjestämä ryhmätoiminta on mahdollista etenkin nuorten etnisen identiteetin vahvistamiseksi	Nuorisotoimi vuokraa tilojaan eri maahanmuuttajayhteisöjen käyttöön	Nuorisopalvelut

14. Hyvinvoinnin edistäminen ja sosiaali- ja terveystalvet kotoutujille

Terveys ja hyvinvointi ovat myös tärkeä osa kotoutumisprosessia. Onnistunut kotoutuminen ja tunne osallisuudesta ehkäisevät maahanmuuttajan syrjäytymistä ja pienentävät hyvinvointi- ja terveyseroja. (Kotoutuminen ja osallisuus 2019.) Kuntastrategian mukaisesti kotoutuvien perheiden hyvinvointia ja terveyden edistämistä sekä syrjäytymisen ehkäisyä tuetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Keskeistä on toiminta lähellä uuden kuntalaisen arkea, lasten ja nuorten omissa kasvuympäristöissä heidän lähiverkostonsa mukaan ottaen.

Maahanmuuttajien terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavat monet tekijät kuten lähtömaa, maahanmuuttoikä, maahanmuuton syy, maassaoloaika, kulttuuriset käsitykset terveydestä, sairauksista, sairauksien ehkäisystä, hoidosta ja oireista sekä oma kokemus terveydestä. Terveyttä ja hyvinvointia vahvistavia tekijöitä ovat esimerkiksi uudessa kotimaassa hyväksi koettu elämänlaatu ja tyytyväisyys elinoloihin, oman perheen ja yhteisön tuki, luottamus suomalaiseen palvelujärjestelmään ja tietyt elintavat, kuten vähäinen alkoholin käyttö.

Maahanmuuttajien terveyteen ja hyvinvointiin liittyy myös erityiskysymyksiä, jotka voivat heikentää terveyttä ja hyvinvointia. Näitä tekijöitä ovat esimerkiksi vaikeudet kotoutumisessa, esimerkiksi kielikursseille, työhön tai erilaisiin yhteisöihin osalliseksi pääseminen, hoitamattomiksi jääneet sairaudet ja vaikeudet palvelujen saamisessa Suomessa ja kokemukset Suomessa, esimerkiksi syrjintä, puutteelliset sosiaaliset verkostot. (Lähde: THL) Nurmijärvellä maahanmuuttajien hyvinvoinnin edistäminen tapahtuu yhteistyössä kotoutumispalvelun ja hyvinvointikoordinaattorin kanssa.

Nurmijärven kunnan sosiaali- ja terveystalvet on tuottanut 1.1.2019 alkaen Keski-uudenmaan sote-kuntayhtymä (Keusote). Keusote vastaa Nurmijärven lisäksi Hyvinkään, Järvenpään, Mäntsälän, Pornaisten ja Tuusulan sosiaali- ja terveystalvuluista. Kotoutumispalvelut sekä muut kotoutumista edistävät talvet tekevät yhteistyötä Keusoten sosiaali- ja terveystalvuluiden kanssa liittyen maahanmuuttajien palvelukokonaisuuksiin.

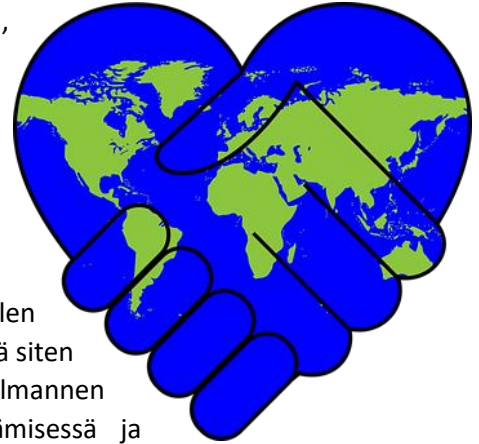
Keski-SOTE
Uudenmaan

Yhteisen asiakkaan hyvinvoinnin varmistamiseksi Keusoten alueen kuntien maahanmuuttotyön yksiköt ovat tiiviissä yhteistyössä sosiaali- ja terveystalvuluiden kanssa. Kuntayhtymän perustamisesta alkaen on pidetty säännöllistä yhdyspintatyöskentelyn yhteistyöryhmää, jossa määritellään kuntayhtymän ja kuntien yhteistyön käytäntöjä, rooleja ja

vastuunjakoja. Onnistuneen yhteistyön edellytyksenä on palveluprosessien avaaminen toiminto toiminnolta, jotta kotoutuja-asiakkaan laadukas palvelu voidaan taata ja tiedonkulku toimii yhteisen asiakkaan palvelujen turvaamiseksi.

15. Järjestöt ja paikalliset toimijat arjessa mukana

Kunnan oman toiminnan lisäksi Nurmijärvellä toimii järjestöjä, yhdistyksiä, seurakuntia ja seuroja, jotka ovat mukana kantamassa vastuuta maahanmuuttajien kotoutumisesta uudelle kotipaikkakunnalle. Vapaaehtoistyö tukee viranomaistyötä kotoutumisessa. Se on etenkin kotoutujan näkökulmasta merkittävää, se tarjoaa elämyksiä ja virkistystä sekä syvempää perehtymistä niihin asioihin, joiden rakenne on järjestetty viranomaisten toimesta.

Kolmannen sektorin toiminta täydentää palvelutarjontaa kielen opetuksesta urheilutoimintaan ja ystävyys-suhteiden luomiseen edistää siten maahanmuuttajien ja muun väestön välistä vuorovaikutusta. Kolmannen sektorin toimijoilla on korvaamaton rooli kotoutumisen edistämässä ja asenneilmapiiriin vaikuttamisessa. On tärkeää, etteivät maahanmuuttajat ole vain toimenpiteiden kohteita vaan he pääsevät itse mukaan heitä kiinnostavaan toimintaan.

Tavoitteena on, että maahanmuuttajat saavat kokonaisvaltaista kotoutumisen tukea niin työvoimapolitiittisina toimenpiteinä kuin vapaa-ajan aktiviteettien muodossa. Yhdistykset, järjestöt, urheiluseurat, seurakunnat ja muut tahot ovat tärkeä osa alueen monikulttuurisuus- ja yhdenvertaisuustoimintaa.

Nurmijärvelle on muodostunut toimivia yhteistyön muotoja ja toimintaa kehitetään jatkuvasti vastaamaan tarpeita. Nurmijärven kunnan kotoutumispalveluiden työntekijöillä on aktiivinen rooli uusien työmuotojen pilotoinnissa ja asiakkaiden mukaan kutumisessa. Eri toimijoiden ja kotoutumispalveluiden välisellä tiiviillä yhteistyöllä varmistetaan hyvä tiedonkulku toiminnasta eri asiakasryhmille.

Setlementti Louhela ry ja SPR ovat aktiivisia toimijoita pakolaistaustaisten maahanmuuttajien kotoutumisessa vapaaehtoistyön keinoin. Setlementti Louhela ry ja SPR ovat molemmat mukana niin maahanmuuttajien kielikerhotoiminnassa kuin monikulttuurisessa ystävätoiminnassa eri taajamissa. Kielikerhot toimivat kaikissa taajamissa vapaaehtoisten, koulutettujen opettajien vetäminä. Kielikerhossa opitaan suomen kieltä opiskelijoiden kielitason mukaisesti sekä keskustellaan suomeksi arkipäivän asioista. Kerhon yhteydessä on mahdollisuus myös alkeisopetukseen. Kerhot ovat ilmaisia ja kaikille avoimia. Paikallinen SPR ja Setlementti Louhela ry kouluttavat vapaaehtoisia ja yhteistyössä kotoutumispalveluiden kanssa saatetaan yhteen maahanmuuttajia ja koulutettuja vapaaehtoisia ystäviä. Maahanmuuttajan ystävänä oppii yhdessä eri kulttuureista, voi harrastaa ja ulkoilla tai vaikkapa laittaa ruokaa yhdessä.

Setlementti Louhelalla on meneillään kolmivuotinen YES – Yrittävää Elämää Suomessa – hanke, jonka opinto-, työelämä- ja yrittäjyysvalmennus on kohdennettu maahanmuuttajille. Valmennukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja sen sisältö räätälöidään yksilöllisten tarpeiden ja tavoitteiden mukaisesti ja toteutetaan joko yksilö- tai pienryhmävalmennuksena. Valmennuksen kautta maahanmuuttajat saavat kohdennettua tietoa heitä kiinnostavasta työelämästä ja yrittäjyydestä. Valmennuksessa on mukana nurmijärveläisiä maahanmuuttajia.

Setlementti Louhelan koulutettu vertaisneuvoja tukee ja ohjaa tarvittaessa maahan muuttaneita henkilöitä erilaisten lomakkeiden täyttämässä ja esimerkiksi Kelan eri palvelumuotojen käyttämisessä. Henkilöt ohjautuvat vertaisneuvojalle Nurmijärven kotoutumispalveluiden kautta.

Nurmijärven evankelis-luterilaisen seurakunnan eri työmuodot ovat aktiivisesti mukana maahanmuuttajatyössä. Seurakunnan nimetyt työntekijät, lähetyssihteeri ja yksi diakoniatyöntekijä, vastaavat Nurmijärven kunnan ja muiden toimijoiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä maahanmuuttajatyön tiimoilta. Seurakunta järjestää kuukausittain monikulttuurisen ystävyiden illan, jossa on mahdollisuus tutustua toisiinsa ohjelman yhteydessä. Keväisin / syksyisin järjestetään kevät- / joulujuhla ja monikulttuuriset messut kerran kevät-/syyskaudella. Vuosittain seurakunta järjestää leiripäivän ja tai leirin Sääksin leirikeskuksessa maahanmuuttajaperheille sekä yksittäisille henkilöille. Diakoniatyö auttaa haastavissa elämäntilanteissa esimerkiksi taloudellisen avustuksen tai henkisen tuen kautta. Vapaaehtoistoiminnan kautta järjestetään monikulttuurisuuteen liittyvää vapaaehtoistoiminnan koulutusta.

Nurmijärven Klubitalolla on arkisin avointa toimintaa, johon maahanmuuttajat ovat tervetulleita osallistumaan. Klubitalolla pääsee tutustumaan erilaisiin keittiö- ja toimistotöihin arjen tekemisen kautta ja sieltä saa työ- ja opintovalmennusta. Lisäksi Klubitalolla järjestetään erilaista vapaa-ajan toimintaa; viikoittain on erilaisia ryhmiä, joissa esimerkiksi harrastetaan liikuntaa ja kädentaitoja. Välillä Klubitalolta tehdään myös erilaisia retkiä esimerkiksi teatteriin ja muille Klubitaloille. Talolla toimii kerran viikossa alle 35-vuotiaille tarkoitettu nuorten aikuisten vapaa-ajan ryhmä. Klubitalon toimintaan voi osallistua myös verkon välityksellä, jäsenille tarkoitettussa Facebook ryhmässä. Toiminta suunnitellaan ja toteutetaan aina yhteisvoimin, uusia ideoita käsitellään viikoittaisissa talokokouksissa.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Väestöryhmien välinen vuoropuhelu kehittyy edelleen alueella, osallisuus eri toiminnoissa näkyy vastavuoroisena dialogina ja myös maahanmuuttajien aktivoitumisena toiminnan järjestämisessä	Kolmannen sektorin toiminta on järjestetty alueella yhteistyössä niin, että toiminnan roolitukset on jaettu selkeästi. Toiminta suunnitellaan säännöllisesti kokoontuvassa, kunnan koolle kutsumassa yhteistyöryhmässä.	Kotoutumispalvelut, Setlementti Louhela Ry, SPR, Evankelis-luterilainen seurakunta, Nurmijärven Klubitalo. Kunta kutsuu edelleen järjestö- ja vapaaehtoistyön toimijoita mukaan yhteistyöhön.
Suomen kielen taitoa voi vahvistaa Nurmijärvellä myös TE-palvelujen ja virallisen koulutustoiminnan ohessa	Klaukkalassa, Nurmijärven kirkonkylällä ja Rajamäessä toimii suomen kielen matalan kynnyksen kerhot	Setlementti Louhela ry, SPR
Kotoutujat saavat kontakteja nurmijärveläisiin ihmisiin ja luovat ystävyysuhteita	Kunnassa järjestetään ystävä- ja ystäväperhotoimintaa	Setlementti Louhela ry, SPR yhteistyössä kotoutumispalvelun kanssa
Maahanmuuttajat voivat tutustua toisiinsa ja kantasuomalaisiin sekä virkistyä yhdessä tekemisestä	Maahanmuuttajille järjestetään alueella kansainvälistä toimintaa, tapaamisia, leirejä ja muuta aktivoivaa toimintaa, joka tukee yhteisöllisyyden rakentumista	Evankelis-luterilainen seurakunta, Klubitalo, tarvittaessa yhdessä muiden toimijoiden ja kotoutumispalvelun kanssa

16. Viestintä kotoutumisen tukena

Arkinen kanssakäyminen ja avoin vuorovaikutus ovat onnistuneen kotoutumisen lähtökohtia. Nurmijärvellä on tavoitteena, että kaikkien väestöryhmien jäsenet kokevat osallisuutta yhteiskunnassa ja yhteisöissään.

Viestintäohjelman tavoitteena on nurmijärveläisten sitoutuminen kotikuntaansa.

Kuntastrategian tavoitteen mukaisesti aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä ovat tärkeässä osassa kotouttamista. Viestinnässä huomioidaan mahdollisuuksien mukaan kunnan isoimmat kieliryhmät. Avoimella ja selkeällä viestinnällä pyritään edistämään kaikkien kuntalaisten keskinäistä vuorovaikutusta ja ehkäisemään väärinymmärryksiä. Viestinnän avulla pyritään myös lisäämää kulttuurien välistä vuoropuhelua ja vaikuttamaan kuntalaisten asenteisiin myönteisellä tavalla.

Tavoitteena on, että Nurmijärvellä jokainen pääsee halutessaan vaikuttamaan kunnan kehitykseen. Erilaisilla toimenpiteillä edistetään hyviä väestösuhteita ja pyritään tukemaan erilaisten sosiaalisten verkostojen muotoutumista. Palveluissa pyritään turvaamaan yhdenvertaisuus kieli- ja kulttuuritaustasta riippumatta. Kotoutumispalvelut on mukana etsimässä ja tarjoamassa maahanmuuttajille erilaisia tapoja ja keinoja osallistumiseen, vaikuttamiseen ja vuoropuheluun.

Tiedonsaanti oikeuksista ja velvollisuuksista on yksi kotoutumisen kulmakivistä. Laki kotoutumisen edistämisestä velvoittaa kunnan tarjoamaan kaikille maahanmuuttajille perustietoa suomalaisesta yhteiskunnasta. Tietoa tulee olla helposti saatavilla. Tavoitteena on, että perustiedon saaminen suomalaisesta yhteiskunnasta eri kielillä on helppoa. Myös maahanmuuttajille suunnattua informaatiota, kuten lomakkeita ja tiedotteita selkeytetään ja yhtenäistetään tarpeen mukaan. Vieraskielinen väestö huomioidaan myös erilaisia esitteitä laadittaessa.

Ulkoisen viestinnän tehtävänä on tiedottaa maahanmuuttoon liittyvistä asioista kuntalaisille ja kunnan työntekijöille omissa viestintäkanavissaan sekä median välityksellä. Tässä tehdään yhteistyötä erityisesti paikallismedian kanssa. Viestinnän yhtenä tehtävänä on osaltaan lisätä kulttuurien välistä vuoropuhelua. Myös kertomuksia onnistuneista kotoutumisista on hyvä välittää kuntalaisille. Viestinnässä tehdään yhteistyötä kunnan viestintäyksikön, maahanmuuttoviranomaisten, kotoutumispalvelun ja muiden toimijoiden kanssa. Avoimella viestinnällä voidaan myös vaikuttaa kuntalaisten asenteisiin suvaitsevuu den lisäämiseksi. Viestinnässä otetaan huomioon aina yksityisyyden suojaan liittyvät seikat sekä lainsäädäntö.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Maahanmuuttajat saavat monikielisesti ja monikanavaisesti tuotettua tietoa oikea-aikaisesti tarpeisiinsa	Kotoutumispalvelut ja viestintäpalvelut tuottavat tarvelähtöisesti monikielistä tiedotusta eri väestöryhmille sekä suunnitellusti, että tilannekohtaisesti	Viestintäpalvelut, kotoutumispalvelut
Kuntalaisia tiedotetaan maahanmuuttajaväestöön	Viestintäpalvelut yhdessä kotoutumispalvelun kanssa laatii	Viestintäpalvelut, kotoutumispalvelut

liittyvissä asioissa avoimesti ja faktoihin pohjaten	tiedotteita ja viestii etupainotteisesti	
--	--	--

17. Tulkkaus- ja käännöspalvelut

Kotoutumislain mukaisesti viranomaisen on huolehdittava asian tulkitsemisesta tai kääntämisestä, jos maahanmuuttaja ei osaa kielilain (423/2003) mukaan viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä taikka hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi tässä laissa tarkoitetussa asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta. Viranomaisen huolehtii mahdollisuuksien mukaan tulkitsemisesta ja kääntämisestä myös muussa maahanmuuttajan oikeuksia ja velvollisuuksia koskevassa asiassa.

Tiedon ymmärtämisen varmistamiseksi jokainen kunnan tulossyksikkö varaa tulkkauspalvelua asiakastyössä tarpeen mukaan. Nurmijärvi on ollut mukana Sarastian kilpailuttamassa sopimuksessa ”Käännös- ja läsnäolotulkkauspalvelut” ja palvelun tilaamiseen on olemassa ohjeistus ((Mylly/Hankinnat/Tilausohjeet/Käännöspalvelut tai Tulkkauspalvelut). Kunnalle korvataan tulkkauspalvelut, jotka ovat olleet tarpeen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin, kotoutumissuunnitelman laatimiseen, maahanmuuton alkuvaiheen kotoutumispalveluiden käyttöön, perehdyttämiseen kunnassa sekä koulun ja päiväkodin väliseen yhteistyöhön. Myös kääntämisestä aiheutuvia kustannuksia voidaan korvata tapauskohtaisesti.

Kunta on lisäksi liittynyt Sarastian kilpailuttamaan sopimukseen ”Sovelluksen kautta tehtävät pikatulkkauspalvelut”. Myllyssä, kohdassa Hankinnat/Tilausohjeet/Pikatulkkauspalvelut on yhteenvedo palveluntuottajista sekä yhteenvedo sopimuksesta.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Maahanmuuttajat saavat tarvittaessa kotoutumislain mukaisesti tulkkauspalvelua asioidessaan kunnan palveluissa	Kunta on liittynyt Sarastian kilpailuttamaan sopimukseen tulkkauspalvelut, tiedotettu sisäisesti tulkkauksopimuksesta ja tulkkausohjeesta ja ne löytyvät Intranetissä. Kotoutumispalvelusta voidaan ohjeistaa tulkin käytössä ja tarvittaessa järjestää koulutusta tulkin käytöstä	Hankintapalvelut, kotoutumispalvelut, kaikki kunnan palvelut
Maahanmuuttajat saavat tarvittaessa kirjallista, käännettyä materiaalia kotoutumisen ja	Kunta on liittynyt Sarastian kilpailuttamaan sopimukseen käännöspalvelut ja sisäinen tiedotus toimintatavasta on tehty.	Hankintapalvelut, kotoutumispalvelut, kaikki kunnan palvelut

hyvinvoinnin edistämiseksi kunnassa	Intranetistä saa ohjeistusta käännöspalvelun käyttämiseen	
Kunnassa voidaan käyttää myös mobiilitulkkauspalveluja joustavan asiakastyön tukena	Kunta on liittynyt Sarastian kilpailuttamaan sopimukseen Sovelluksen kautta tehtävät pikatulkkaukset ja sisäinen tiedotus toimintatavasta on tehty. Intranetistä saa ohjeistusta mobiilitulkkauksen käyttöön.	Hankintapalvelut, kotoutumispalvelut, kaikki kunnan palvelut (toimintatapa, tiedotus ja ohje ovat työn alla syksyllä 2020)

18. Henkilöstön osaaminen ja koulutus

Kunnan henkilöstön koulutuksen tavoitteena on vahvistaa työntekijöiden osaamista ja valmiuksia kohdata maahanmuuttaja asiakkaana, yhteistyökumppanina ja työkaverina. Kunnan työyksiköt laativat esimiehen johdolla vuosittain koulutussuunnitelmat, joihin määritellään kunkin ammattiryhmän osaamistarpeet ja niihin vastaavat sisäiset ja ulkoiset koulutukset seuraavan kalenterivuoden aikana. Toimiala vastaa koulutusten toteutumisesta. Lisäksi esimerkiksi henkilöstöpalvelut, IT-tuki ja hallintopalvelut järjestävät osaamisen

kehittämistavoitteita vastaavia sisäisiä esimies- ja henkilöstökoulutuksia. Esimerkiksi vuonna 2019 järjestettiin kunnan työntekijöille koulutusta tulkkiavusteisesta työskentelystä ja vuonna 2020 kutsuttiin kunnan alueella työskenteleviä ammattilaisia Migrin järjestämään teemakoulutukseen.

Kotoutumispalvelut sekä muissa palveluissa työskentelevät työntekijät osallistuvat ELY-keskuksen, ministeriöiden, Kuntaliiton ja alan järjestöjen järjestämiin kohdennettuihin ammatillisiin täydennyskoulutuksiin. Sieltä saatua tietoa jaetaan tarpeen mukaan yhteistyötahoille.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Kunnan henkilöstön osaamista ja valmiuksia kohdata maahanmuuttaja asiakkaana, yhteistyökumppanina ja työkaverina vahvistetaan.	Kunnan yksiköissä laaditaan vuosittain koulutussuunnitelmat ja henkilöstön osaamista vahvistetaan esimies- ja henkilöstökoulutuksien avulla.	Kunnan kaikki yksiköt, tarvittaessa henkilöstöpalvelujen tuella.
Kunnan työntekijät saavat ajantasaista tietoa ja koulutusta kotoutumisesta ja maahanmuutosta.	Kotoutumispalvelut jakaa henkilöstölle tietoa kotoutumiseen ja maahanmuuttoon liittyvistä asioista sekä ajankohtais- ja teemakoulutuksista.	Kotoutumispalvelut

19. Kotoutumisen seudullinen kehittäminen

Nurmijärvi on aktiivisesti mukana kehittämässä seudullista kotouttavaa työtä niin Keusote-kuntien, kuin KUUMA-kuntien alueella. Keusote-kuntien maahanmuuttokoordinaattoreilla on oma yhteistyömuoto, jossa aktiivisesti päivitetään tietoa sekä kehitetään ja yhdenmukaistetaan palveluja niiden laadun parantamiseksi. Sen kautta saadaan seudullista tietoa ja jaetaan hyviä käytäntöjä esimerkiksi kansainvälistä suojelua saavien vastaanotosta, maahanmuuttajien kouluttautumisesta ja työllistymisestä sekä kulttuurienvälisestä vuoropuhelusta ja rasisimin torjumisesta. Yhteistyöryhmä ei ole virallinen. Yhteistyöryhmä tapaa eri sidosryhmiä erilaisilla kokoonpanoilla tarpeen mukaan. Yksi tärkeimmistä sidosryhmistä on sosiaali- ja terveyspalveluja tuottavan kuntayhtymän edustajat.

Kotouttavan työn maahanmuuttojaosto oli aiemmin myös virallinen toimielin KUUMA-organisaatiossa. Se on kuitenkin lakkautettu KUUMA-komission päätöksellä. KUUMA-alueen kuntakoordinaattorit ovat kuitenkin jatkaneet yhteistyömuotoa epävirallisena yhteistyöryhmänä, joka kokoontuu 2-3 kertaa vuodessa.

Keski-Uudenmaan alueelle saatiin Työ- ja elinkeinoministeriön erityisavustushaussa maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontahanke ajalle 1.9.2020-31.8.2021. Mukana hankkeessa ovat Järvenpää (hankkeen hallinnoija), Hyvinkää, Tuusula, Mäntsälä ja Nurmijärvi. Hankkeen tavoitteena on tehdä selvitys, jossa kuvataan alueellisen verkoston nykytilaa ja tarpeita, ja annetaan suositukset jatkotoimenpiteille. Hankkeen aikana luodaan myös alueellinen ohjaus- ja neuvontapalvelujen tukirakenne. Lisäksi kehitetään tai käynnistetään toimintaa, työstetään yhtenäisiä toimintakäytäntöjä, pilotoidaan monialaisia yhteistyökäytäntöjä, sekä työstetään yhdenmukainen kirjaamisen malli sisältäen alkukartoituksen, kotoutumissuunnitelman ja tilastoinnin. Hankkeen työote on dialoginen ja sen aikana järjestetään fasilitointityöpajoja monialaisessa verkostossa. Hankkeeseen on rekrytoitu yksi hankeasiantuntija.

20. Kotouttamisohjelman laadintaan osallistuneet tahot

Nurmijärven kunta:

Hankintapalvelut

Henkilöstöpalvelut

Hyvinvoinnin edistäminen

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kotoutumispalvelut

Liikuntapalvelut

Nuorisopalvelut

Työllisyyspalvelut

Varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelut

Viestintäpalvelut

Muut toimijat:

Evankelis- luterilainen seurakunta

Keuda

Nurmijärven Klubitalo

Nurmijärven Kodit Oy

Nurmijärven Opisto

Setlementti Louhela ry

SPR

TE-palvelut

Lisätietoja:

Maahanmuuttokoordinaattori Saara Marjasvaara

saara.marjasvaara@nurmijarvi.fi

040-3172564

21. Lähteet

Kunnan omat asiakirjat:

Hyvinvointikertomus

Kuntastrategia

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2018-2021

Yhdenvertaisuussuunnitelma

Muut lähteet:

Alitorppa-Niitamo 2013. Olemme muuttaneet – ja kotoudumme. Maahanmuuttaneen kohtaaminen ammatillisessa työssä.

Kotouttamisen osaamiskeskus 2020. <https://kotouttaminen.fi>

Marjasvaara. 2015. Kotouttamisen kerrosmalli.

Saukkonen, P. 2016. Mitä on kotoutuminen? <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/mita-kotoutuminen>

Sisäministeriö 2019. <https://intermin.fi/maahanmutto/turvapaikanhakijat-ja-pakolaiset/kiintiopakolaiset>

Tilastokeskus 2019.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Kotoutuminen ja osallisuus.2019.

<https://thl.fi/fi/web/maahanmuuttajat-ja-monikulttuurisuus/maahanmuuttajien-osallisuus-ja-kotoutuminen>

Työ- ja elinkeinoministeriö. Mitä kotoutuminen on? 2019. <https://tem.fi/mita-kotoutuminen-on->

Valtion kotouttamisohjelma 2016-2019

Alkukartoitus

Työttömille työnhakijoille, toimeentulotuen saajille ja sitä pyytävillä tehtävä kartoitus, jossa arvioidaan alustavasti työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet. Kartoituksesta vastaa kunta tai TE-toimisto. Pohjautuu lakiin kotoutumisen edistämisestä 9-10§.

Erityisiä toimenpiteitä tarvitseva maahanmuuttaja

Maahanmuuttaja, joka tarvitsee tehostettuja kotouttamistoimenpiteitä sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi alentuneen toimintakyvyn, iän, perhetilanteen, luku- ja kirjoitustaidottomuuden tai muun vastaavan syyn perusteella.

Kansainvälistä suojelua saava

Henkilö, joka on saanut pakolaisaseman tai oleskeluluvan toissijaisen suojelun tai humanitaarisen suojelun perusteella

Kiintiöpakolainen

YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n pakolaiseksi katsoma henkilö, jolle on myönnetty maahantulolupa Suomeen pakolaiskiintiön puitteissa.

Kotouttamisohjelma

Kunnan (tai kuntien yhdessä) laatima, kotoutumisen ja monialaisen yhteistyön edistämiseksi kunnanvaltuustossa hyväksyttävä ohjelma. Ohjelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma huomioidaan kunnan talousarviota ja –suunnitelmaa laadittaessa. Ohjelman laadintaan, toteutukseen ja seurantaan osallistuvat alueelliset ja paikalliset viranomaiset ja muut keskeiset toimijat. Pohjautuu lakiin kotoutumisen edistämisestä 32-33§. Kotouttaminen

Kotoutumisen monialainen edistäminen ja tukeminen. Tähän pyritään viranomaisten ja muiden tahojen tarjoamien kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palveluiden avulla. Nämä toimenpiteet ja palvelut määritellään henkilökohtaisessa kotoutumissuunnitelmassa.

Kotoutuminen

Maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka päämääränä on, että maahanmuuttaja tuntee olevansa yhteiskunnan täysivaltainen jäsen. Tavoitteena on, että maahanmuuttaja omaksuu yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Samalla kun hän tutustuu uuden kotimaan kielelliseen ja kulttuuriseen ympäristöön, tuetaan hänen mahdollisuuksia oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen.

Kotoutumiskoulutus

Sisältää suomen tai ruotsin kielen opetusta ja muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä ja muita yhteiskunnallisia valmiuksia. Tarvittaessa kotoutumiskoulutus sisältää luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Kotoutumiskoulutus järjestetään pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena.

Kotoutumissuunnitelma

Maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea mahdollisuuksia hankkia riittävä kielitaito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja ja edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös alaikäiselle ja tarvittaessa koko perheelle. Pohjautuu lakiin kotoutumisen edistämisestä 11-18§.

Maahanmuuttaja

Maasta toiseen muuttava henkilö. Yleiskäsite, joka koskee kaikkia eri perustein maasta toiseen muuttavia henkilöitä.

Osallisuus

Tunne kuulumisesta suurempaan yhteiskunnalliseen kokonaisuuteen. Halu osallistua sen toimintaan sosiaalisesti, taloudellisesti ja/tai poliittisesti.

Pakolainen

Ulkomaalainen, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan tai jonka YK:n pakolaisjärjestö UNHCR katsoo olevan pakolainen.

Siirtolainen

Henkilö, joka muuttaa maasta toiseen rakentaakseen siellä itselleen uuden elämän. Siirtolainen voi olla joko maahanmuuttaja tai maastamuuttaja.

Sosiaalinen vahvistaminen

Koostuu maahanmuuttajalle suunnatuista toimenpiteistä, joiden avulla pyritään edistämään elämäntaitojen parantamista ja ehkäisemään syrjäytymistä.

Turvapaikanhakija

Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Henkilöllä ei ole oleskelulupaa Suomessa.

Ulkomaalainen

Henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen.

Vieraskielinen

Suomessa asuva henkilö, joka on rekisteröinyt äidinkielekseen jonkin muun kielen kuin suomen, ruotsin tai saamen.

Yhdenvertaisuus

Kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa henkilöön liittyvät tekijät, kuten syntyperä tai ihonväri, eivät saisi vaikuttaa ihmisen mahdollisuuksiin päästä koulutukseen, saada työtä ja erilaisia palveluja – perusoikeudet kuuluvat kaikille. Yhdenvertaisuuslaki.

Lähde: Kotouttamisen osaamiskeskus. <https://kotouttaminen.fi/keskeiset-kasitteet>

Nurmijärven kunta

Postiosoite: PL 37, 01901 Nurmijärvi

Katuosoite: Kunnanvirasto, Keskustie 2 b

Puhelin: (09) 250 021

kunta@nurmijarvi.fi

www.nurmijarvi.fi